

Či čhjan tu diskriminovano pe kheritko marknado?

Malmö
mot
Diskriminering

Švecko pravo isi te gvarantinel kaj saren isi do korkore pravi bez vzglendu kon tu san. Švecia teš podpisindža konvencija kaj každe manušes isi pravo te javel les kher. Po mimo dava nadal isi diskriminacija pe kheritko marknado. Dre dava informacijno pismo kamas jame te phenel sir pravo funkcionel so sanis diskriminovano kedi rodesis kher pe diskriminovano etnično podstava, ale da pšiklado teš moginel te javel stosovano dre javir diskriminacjno pšičina. So isi diskriminacija vedlug pravo? Sir možna te čhel diskriminovano? Kon isi odphendlo, i kaj možna te zrišol dalesa?

So tu kames te džinel butir pal diskriminacjno pravo i so isi dre pšepisi i so isi napisano dre teksti pravna to mogines te dikhel pe diskriminacjno pravo (2008:567).

So isi diskriminacija?

Diskriminacija značinel kaj pes čhija goršedir traktovano niš javir manuš ze vzglendu pe peskro identiteto. Vedlog pravo kharel pes do identiteto kaj moginel tut te diskrimininen to isi dova diskriminacjno podstava. Vedlug diskriminacjno pravo to isi efa ružna diskriminacjna podstavi, dava isi: pleč, plečakro identiteto albo viraženio, etnično pohodženio(kaj oblel koloro cipakro čhibiakro i javir ružna etnična grupi sir švedo, rom, syrier, kines i dža duredir.), religia albo javir viara, invalida, seksualno usposobienio, i berša.

Kedi moginel diskriminacija te javel?

Pe kheritko marknado možna te čhel diskriminovano pe ružna sposobi ružne manušendi. Adaj javena **varekici pšikladi** sir mogniel te vidičhol diskriminacija kedi rodes kher:

Pšiklado 1: te vinael kher

Jek semenca kaj isi roma kamen te vinael jek kher dre Staffanstorp. Za oferindle lenge kaj te obdikhen jek kher gospodažo khereskro isi pozitivno. Ale kedi jone javne i gospodažo khereskro len dikčia i šundža lengro nazvisko to jof halia kaj jone isi roma. Jone pes dodžinen kaj do kher juš nani volno po mimo kaj do gospodažo kheresti gil phendža kaj isi volno.

Pšiklado 2: te zaparuvel kher

Jek samotno daj kaj isi somaljati kamel te zaparuvel kher bo joj uvažinel kaj lakre čhavore isi niebespiečna dre do šteto kaj joj isi beštli i na kamel kaj lakre čhavore odoj te barjon. Joj kerdža telefono ke gospodažo khereskro i jof phenel kaj nani volna khera dre javir dželnica. Do daj džinel kaj lakri švecko koležanka do same dohodosa sir lakro i dre do samo čiro zaparudža kher peskre čhavorenca dre javir dželinca.

Pšiklado 3: nekanio sonšadendi

Jek semenca kaj isi roma štare čhavorenca dorestle but skargi peskre sonšadendi bo isis glošna. Sonšadi bičhavenis lenge lila kaj odoj pisinenis jone na kamen romen dre peskri klatka

shodovo. Semenca pes darel so kerena butir pe lendi skargi to vičhurdena len kheresti to jone mušinen celo čiro te phenen kaj čhavore te javen čiho. Semenca phendža gospodažoske kheresti kaj isi phari situacija len sonšadenca ale do gospodažo kheresti phendža kaj sonšaden isi pravo kaj te keren skargi i čhi na kerdža do situaciasa.

Pšiklado 4: odphendlo remonto kheresti

Jek phuredir rom i romni Irakosti isi beštli dre jek kher kaj kranu dre laženka pes zepsujindža. Keren jone telefonu te gospodažo kheresti a jof lenge phenel jone na hara daleske reperindle do kranu a manuša kaj nani šveciati tilko niščinen khera. Do manušenge na pomogindle do kranosa.

Pšiklado 5: vimaganio kaj te javel dohodo

Jek semenca pandže čhavorenca Nigeriati počhebinel te rakhel kher. Daden nani buti tilko doresen socialno pomoc. Rakhen jone jek volno kher ale do gospodažo kheresti phenel kaj mušinel te javel tut buti i dohodo to ftedi mogines tut te starinel pal kher.

Pšiklado 6: na doreses pomoc socialosti kaj rakhel kher

Jek rom kaj na rakirel po švecku tilko rakirel pe Lovara (jek romano dialekto) čhija bes kheresti i mangel socialos pal pomoc kaj te na čhel bezdomno. Sekretarka dre socialo zadel do romeske pitanio soske jof na siklia švecko čhib

i phenel kaj nadela žadno pomoc so na siklakirela pes da čhib.

» Sare da pšikladi kaj podijam to isis diskriminacija i zabroniona te kerel vedlug pravo.

Kon isi odphendlo pal diskriminacija?

Vedlog diskeiminacijakro pravo to isi dova kaj vipožičinel albo bikinel kher to moginel te javel odphendlo. Pravo na oblel privatne manušen, **jek manuš kaj na pšiklad vinael kher javire vastesti to les pal dava na oblel diskriminacjno pravo.**

Pojedinča manuša adža sir sonšadi albo dozorca to jone nani odphendle, natomjast gospodažo kheritko isi odphendlo kaj te pomoginel kedi sonšado tut nenkinel i diskrimininel. Pšiklado kon isi odphendlo si gospodažo kheresti pošredniko, spoldželnia kheritko i služba socialno (komuna).

So moginaf me te kerel kedi čhjom me diskriminovano?

Dava isi žečniko pravno diskriminacijati kaj isi vladža panstvovo kaj odphenel pal pravo diskriminacjono kaj les te pšeščeginel. So tu čhjan diskriminovano to mogines te ščuvel zažalenio pe lengei strana internetovo:

- www.do.se/tips-ochw-klagomal

Teš možna te ščuvel zažalenio pal diskriminacija te varisave da švecka antidiskriminacijana bjuri, Malmö mot diskriminering isi jek lenid adaj mogines te zrišol so san beštlo dre poludniovo albo vshodnio Skåne:

- www.malmomotdiskriminering.se
- radgivning@malmomotdiskriminering.se

Jek do naj baredir trudnošč isi diskriminacijne spravenca kaj isi len bardzo pharo te udovodninel. Pal dava isi važno kaj tu sare dovodi te skendes save isi. Napšiklad lila, mail, nabašav rakiriben i sfilmin, albo le tusa manušen pe spotkani kaj moginen te javen šviatki, kedi tu tut čujines diskriminovano.

So tu ščuves zažalenio pal diskriminacija te žečniko diskriminacjono albo be jame to isi počebno dovodo (podstava) kaj te sikavel dre sondo kaj čhjan diskriminivano.

So džal te udovodninel dre sondo kaj čhjan diskriminovano na pšiklad jek gospodažo kheritko čhel osondzono pal diskriminacija, to tu kaj čhjan po škodovano to isi tut pravo te doresel od škodovano kaj pes kharel diskriminacjono od škodovano.

Det här informationsbladet finns tillgängligt på **svenska, engelska, arabiska, somaliska, persiska, lovvara, polsk romani, och arli** på vår hemsida:
• www.malmomotdiskriminering.se/bostad

Malmö mot Diskriminering
Nobelvägen 36 C
214 33 Malmö

Epost info@malmomotdiskriminering.se
Telefonnummer **040 636 51 40**
Org.nummer **802455-5867**
Bankgiro **694-3070**

